

POSTANOWIENIE

Dnia 26 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **A. C.**,

skazanego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i w zw. z art. 12 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 26 października 2022 r.

osobistego wniosku skazanego

o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej

prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 27 kwietnia 2016 r., sygn. II AKa 90/16,

na podstawie art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

**odmówić przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania
wobec jego oczywistej bezzasadności.**

UZASADNIENIE

Pismem datowanym na dzień 2 maja 2022 r. skazany A. C. wniósł o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 9 grudnia 2015 r., sygn. III K 301/15 i postanowieniem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 27 kwietnia 2016 r., sygn. II AKa 90/16 wskazując na to, że „nie popełnił czynów, za które został skazany, a nowe okoliczności czynią ten wniosek ze wszechmiar zasadnym”, a także na przepis art. 540a i art. 540b k.p.k. Z treści uzasadnienia wniosku wynika, że nowymi okolicznościami miałyby być m.in. okoliczności podawane już we wcześniejszym osobistym wniosku skazanego, a mianowicie zły stan zdrowia skazanego (całkowita

niepełnosprawność powodowana prawie całkowitą utratą wzroku) oraz błędy procesowe (brak możliwości zapoznania się z aktami sprawy na etapie postępowania przygotowawczego czy nie rozpatrzenie trzech apelacji: osobistej i dwóch obrońców A. C., a w konsekwencji pozbawienie prawa do obrony). A. C. do osobistego wniosku o wznowienie postępowania załączył również dwudziestostronicowy „integralny złącznik”, w którym przedstawia własną ocenę stanu faktycznego sprawy. W konkluzji wniosku autor wskazał, że sąd orzekający „nie wziął pod uwagę, że jest on osobą całkowicie pozbawioną samodzielnej egzystencji z powodu prawie całkowitej utraty wzroku i nie mógł popełnić tych czynów jako osoba praktycznie niewidoma (...)”. Jednocześnie w oparciu o przepis art. 79 § 1 i 2 k.p.k. wniósł o wyznaczenie obrońcy z urzędu z powodu złego stanu zdrowia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Należało odmówić przyjęcia osobistego wniosku skazanego A. C. o wznowienie postępowania — jako oczywiście bezzasadnego.

Zgodnie z brzmieniem przepisu art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k. sąd odmówi przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania nierespektującego wymogów obowiązującego w postępowaniu wznowieniowym rygoru przymusu adwokacko-radcowskiego (bez wzywania do uzupełniania tego braku czynności przedsięwziętej osobiście przez uczestnika postępowania) w sytuacji, gdy „z treści wniosku wynika jego oczywista bezzasadność”. Ustawa postępowania karnego wymienia — czyni to jednak tylko tytułem pewnej egzemplifikacji — sytuację, gdy oczywista bezzasadność wniosku o wznowienie postępowania wynika z tego, że nawiązuje on do okoliczności, które były już rozpoznawane w postępowaniu o wznowienie postępowanie.

Ratio legis unormowania przyjętego w Kodeksie postępowania karnego należy upatrywać w pragmatycznym dążeniu ustawodawcy do daleko idącego zredukowania zbędnych, a zatem nieracjonalnych, przebiegów procesowych (m. in. tych zmierzających do ustanowienia dla podmiotu innego niż oskarżyciel publiczny, działającej samodzielnie na tym etapie postępowania, adwokata lub radcy prawnego celem zbadania akt sprawy pod kątem okoliczności sygnalizowanych w jej osobistym wniosku o wznowienie i rozważenia zasadności sporządzenia

wniosku o wznowienie postępowania, ewentualnego sporządzenia i złożenia przezeń takiego wniosku, rozpoznania go przez sąd w składzie trzech sędziów itd.). Są to przebiegi, o których już z góry można powiedzieć, że miałyby całkowicie niecelowy charakter, bo jest oczywiste, że nie mogłyby doprowadzić do wznowienia postępowania i to nawet po ustanowieniu w sprawie adwokata lub radcy prawnego celem rozważenia sporządzenia i złożenia wniosku o wznowienie postępowania.

Już bowiem przeprowadzenie wstępnej oceny pisma podmiotu posiadającego legitymację procesową do złożenia wniosku o wznowienie postępowania (działającego po prawomocnym zakończeniu postępowania bez pomocy profesjonalnego przedstawiciela procesowego), zmierzającego do zainicjowania postanowienia wznowieniowego pozwala — *prima facie* — na sformułowanie tezy, że artykułowany przez stronę postulat wznowienia postępowania zakończony prawomocnym orzeczeniem ma oczywiście bezzasadny charakter. Uruchamianie w takiej konfiguracji złożonego mechanizmu procesowego zmierzającego do rozważenia możliwości sformułowania wniosku o wznowienie postępowania przez fachowego przedstawiciela procesowego trafnie zostało ocenione przez ustawodawcę w kategoriach czynności nieharmonizujących z rudymenarnymi zasadami ekonomii procesowej (niewątpliwie mającymi zastosowanie także na etapie postępowania wznowieniowego).

Zwraca się przy tym w judykaturze najwyższej instancji sądowej trafnie uwagę na to, że wymieniona w treści przepisu art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k. sytuacja (związana z układem swoistej powtarzalności wniosku o wznowienie postępowania, powołującego się na okoliczności tożsame z tymi, które już uprzednio były przedmiotem rozpoznania w postępowaniu wznowieniowym) ma li tylko przykładowy charakter, że „[d]ecydująca jednak jest sama treść wniosku o wznowienie, która może być oczywiście bezzasadna z różnych powodów. Ta oczywista bezzasadność wynikać może z tego, że we wniosku wskazano na podstawy wznowienia, które nie są przewidziane w ustawie albo z tego, że w ogóle nie wskazano żadnych podstaw wznowienia, ograniczając się do postulowania przeprowadzenia kolejnej kontroli odwoławczej” (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 września 2015 r., sygn. II KO 49/15, SIP «Legalis» nr 1330115). Dodaje przy tym Sąd Najwyższy, że oczywista bezzasadność, o której mowa w przepisie art.

545 § 3 zd. pierwsze k.p.k., powinna być rozumiana tak samo, jak pojęcie oczywistej bezzasadności użyte na gruncie przepisów Kodeksu postępowania karnego normujących postępowanie kasacyjne, tj., że „bezzasadność oczywista to taka, która nie wymaga szczególnego badania, jest widoczna na pierwszy rzut oka, jest niewątpliwa i wniosek obiektywnie nie może doprowadzić do wzruszenia orzeczenia”.

Analiza osobistego wniosku skazanego A. C. o wznowienie postępowania, który zarejestrowano w repertorium „KO”, upoważnia do wyrażenia oceny, że nie została w nim wskazana żadna okoliczność, którą należałoby zakwalifikować jako korespondującą z którąkolwiek z przesłanek wznowienia postępowania sądowego zakończonego prawomocnym orzeczeniem wskazanych w treści przepisów art. 540 k.p.k. (lub art. 540b k.p.k.). Zgodnie z brzmieniem art. 540 § 1 k.p.k. postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem wznowia się, jeżeli w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia (pkt. 1) albo — po wydaniu orzeczenia — ujawnią się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że: a) skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze, b) skazano go za przestępstwo zagrożone karą surowszą albo nie uwzględniono okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego złagodzenia kary albo też błędnie przyjęto okoliczności wpływające na nadzwyczajne obostrzenie kary, c) sąd umorzył lub warunkowo umorzył postępowanie karne, błędnie przyjmując popełnienie przez oskarżonego zarzucanego mu czynu (pkt. 2). Należy podkreślić, że nie mogą stanowić podstawy wznowienia postępowania ani okoliczności znane bądź to sądowi, bądź stronom w toku postępowania, ani też zarzuty o charakterze odpowiadającym zarzutom apelacyjnym.

Skazany we wniosku o wznowienie postępowania – jak podano wyżej – wskazuje na zły stan zdrowia (całkowitą niepełnosprawność powodowaną prawie całkowitą utratą wzroku) oraz błędy procesowe (brak możliwości zapoznania się z aktami sprawy na etapie postępowania przygotowawczego czy nie rozpatrzenie trzech apelacji: osobistej i dwóch obrońców A. C., a w konsekwencji pozbawienie prawa do obrony). Ponadto, w załączonym do wniosku piśmie zatytułowanym „integralny złącznik”, przedstawia własną ocenę stanu faktycznego sprawy.

Odnosząc się do pierwszej ze wskazanych okoliczności, a mianowicie złego stanu zdrowia, to przypomnieć należy, że okoliczność ta była już przedmiotem uwagi Sądu Najwyższego rozpoznającego poprzedni osobisty wniosek skazanego w sprawie I KO 15/22. W uzasadnieniu postanowienia z dnia 23 maja 2022 r. Sąd Najwyższy słusznie wskazał, że „okoliczności związane z tym mogą być podstawą do udzielania skazanemu przerwy w odbywaniu kary, natomiast nie mogą stanowić przesłanki do wznowienia postępowania”. Okoliczność ta nie jest też okolicznością nową, lecz faktem znanym stronom, jak i sądom rozpoznającym sprawę, wskazanym w protokole rozprawy głównej przed Sądem Okręgowym we Wrocławiu z dnia 25 listopada 2015 r. W odpowiedzi na pytanie obrońcy z urzędu adw. S. L.-A. C. wyjaśnił m.in. cyt. „Straciłem 80% widzenia (..)” (k. 152v.). Zapisek ten od pierwszej rozprawy znajdował się w aktach sprawy. Nie istniały zatem żadne przeszkody do powoływania się na tę okoliczność w toku postępowania karnego. Jeżeli chodzi o drugą ze wskazanych okoliczności, a mianowicie rzekome błędy procesowe mające skutkować pozbawieniem A. C. prawa do obrony, to i ta okoliczność nie ma charakteru nowości bowiem Sąd Najwyższy w sprawie I KO 15/22 odniósł się i do niej. Jak trafnie wskazał w uzasadnieniu postanowienia z dnia 23 maja 2022 r., „skazany nie wykazał też, aby w trakcie postępowania był pozbawiony możliwości obrony. Należy przypomnieć, że Sąd Okręgowy we Wrocławiu, uwzględniając wniosek oskarżonego złożony w trybie art. 387 k.p.k. o skazanie bez przeprowadzenia rozprawy, wydał wyrok w dniu 9 grudnia 2015 r., sygn. akt III K 301/15, natomiast apelacje obrońców oskarżonego zostały pozostawione bez rozpoznania postanowieniem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 27 kwietnia 2016 r., sygn. akt II AKa 90/16. Oceniając ten zarzut nie można jednak pomijać tego, że zarówno na etapie postępowania przed Sądem Okręgowym jak i na etapie postępowania apelacyjnego był on reprezentowany zarówno przez obrońcę z wyboru jak i z urzędu. Obrońcy, w porozumieniu z oskarżonym, złożyli też wniosek o konsensualne zakończenie sprawy, a A. C. nie tylko wyraził zgodę na określony wymiar kary, ale dodatkowo wskazał, że będzie się starał o naprawienie szkody w całości”. Z akt sprawy nie wynika również, aby skazany był pozbawiony możliwości zapoznania się z nimi na etapie postępowania przygotowawczego. Również wskazywanie obecnie (w piśmie zatytułowanym

„integralny złącznik”) własnej oceny stanu faktycznego sprawy, nie jest powodem do wznowiania postępowania. Okoliczności te mogły mieć ewentualne znaczenie w trakcie prowadzonego postępowania karnego, a nie wznowieniowego, szczególnie że skazany nie przedstawił żadnego faktu czy też dowodu, aby jego wniosek mógł znaleźć podstawę wznowieniową w art. 540 § 1 pkt 2b k.p.k.

Wobec powyższego należy stwierdzić, że autor osobistego wniosku o wznowienie postępowania nie wskazuje na żadne nowe dowody lub fakty, do których ujawnienia miałyby dojść po wydaniu prawomocnego orzeczenia, które mogłyby dać asumpt do podważenia rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności karnej skazanego A. C. i, w efekcie, jego rewizji.

Ewentualne przedsięwzięcie czynności zmierzających do spowodowania wniesienia wniosku o wznowienie postępowania karnego przez podmiot profesjonalny (wezwanie do uzupełnienia braków formalnych wniosków przez jego sporządzenie i wniesienie przez adwokata lub radcę prawnego) jawi się zatem w tej sytuacji jako bezprzedmiotowe wobec stwierdzenia zmaterializowania się okoliczności, o której mowa w treści przepisu art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k. Celem tego przepisu jest bowiem, jak już powiedziano wyżej, zredukowanie zbędnych przebiegów procesowych w postępowaniu wznowieniowym w tych układach, w których na podstawie analizy osobistego żądania wznowienia postępowania stwierdza się obiektywny brak podstaw do wznowienia postępowania. Gdy już zatem *prima vista* jasno rysuje się brak okoliczności wskazujących na zmaterializowanie się którejkolwiek z podstaw wznowieniowych wskazanych w art. 540 § 1 k.p.k. lub art. 540b k.p.k. nieracjonalne i niecelowe byłoby przedsięwzięcie i kontynuowanie czynności procesowych mających doprowadzić do uzupełniania braków formalnych wniosku (przez wezwanie podmiotu uprawnionego do złożenia wniosku o wznowienie postępowania respektującego wymóg o którym mowa w przepisie art. 545 § 2 zd. pierwsze k.p.k., ewentualnie wyznaczenie adwokata lub radcy prawnego z urzędu, celem rozważenia zasadności sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania), skoro okoliczności wskazane przez autora osobistego wniosku o wznowienie obiektywnie nie mogą doprowadzić do wznowienia tego postępowania.

Konkludując — mając na względzie powyżej omówione okoliczności — należało odmówić przyjęcia osobistego wniosku skazanego A. C. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 9 grudnia 2015 r., sygn. III K 301/15 i postanowieniem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 27 kwietnia 2016 r., sygn. II AKa 90/16 — jako oczywiście bezzasadnego w rozumieniu przepisu art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k.

[as]